

KORT & GODT OM

Udtagning af landbrugsjord

Til gavn for klima, natur
og vandmiljø

Udtagningskonsulenterne

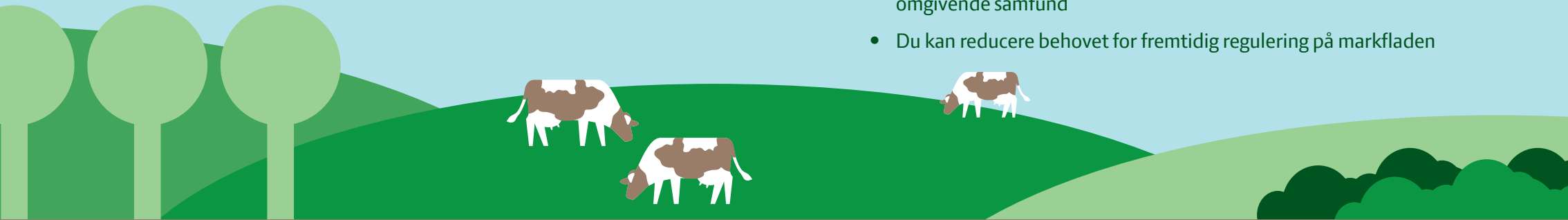
HVORFOR UDTAGE LANDBRUGSJORD?

I Danmark skal landbrugsjord tages ud af drift for:

- at mindske udledningen af drivhusgasser
- at nedbringe udledningen af kvælstof og fosfor til vandmiljøet
- at skabe mere plads til natur og biodiversitet

HVAD FÅR DU UD AF AT TAGE DIN LANDBRUGSJORD UD AF DRIFT?

- Du kan få en bedre arrondering via en jordfordeling
- Du slipper for at dyrke arealer med dårlig økonomi
- Du gør en indsats for både natur, miljø og klima
- Du kan forbedre mulighederne for jagt
- Du kan få et bedre klimaregnskab
- Du kan øge herlighedsværdien på din ejendom
- Du kan styrke bedriftens omdømme blandt naboer, kolleger og det omgivende samfund
- Du kan reducere behovet for fremtidig regulering på markfladen

SAMARBEJDE OM UDTAGNING AF LANDBRUGSJORD

Udtagning af landbrugsjord sker oftest i et samarbejde mellem kommuner, Naturstyrelsen og andre aktører. Derfor er det vigtigt, at du går ind i processen med et åbent sind og deltager aktivt i samarbejdet, så de bedste løsninger kan findes i fællesskab. Når du som lodsejer bidrager med dine egne idéer og viden om lokalområdet, styrker du processen frem mod en mulig realisering af et udtagningsprojekt.

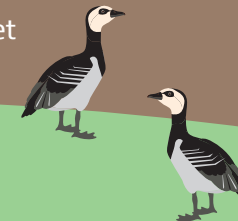
Men før et projekt kan realiseres, skal det gennemgå en række undersøgelser. Det første skridt er en forundersøgelse. Alle udtagningsprojekter skal gennemgå både en ejendomsræssig forundersøgelse og en teknisk forundersøgelse. Begge forundersøgelser er helt uforpligtende og binder dig ikke til at gennemføre projektet.

I forundersøgelsen afdækkes blandt andet:

- om dit areal er egnet til etablering af et projekt
- hvor stor en del af arealet, der kan vådlægges
- hvordan problemer med vand uden for projektområdet kan undgås
- om de involverede lodsejere ønsker og kan indgå i projektet

En forundersøgelse er uforpligtende, fordi:

- du kan til enhver tid springe fra, også efter at forundersøgelsen er afsluttet
- du har ingen udgifter, og evt. udlæg ved mindre projekter tilbagebetales
- du er først bundet til projektet, når du har underskrevet en aftale efter forundersøgelsen

HVILKEN ORDNING PASSER TIL DIG?

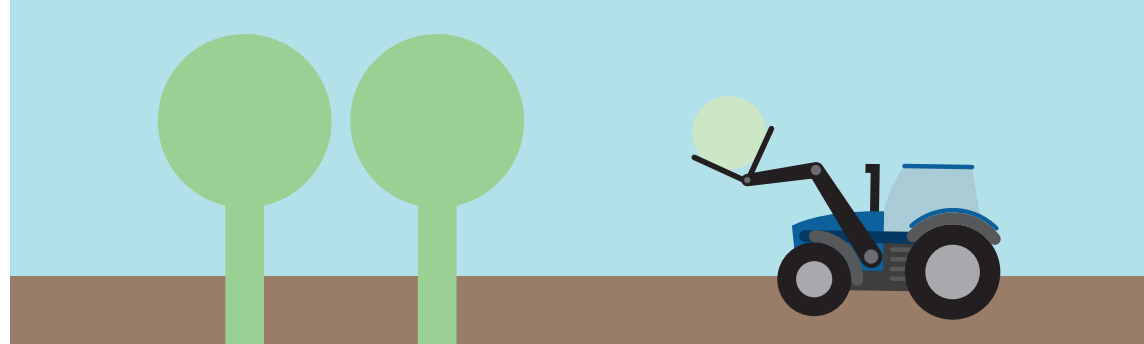
Det kan være svært at gennemskue, hvilken ordning der passer bedst til dig og din bedrift. Det behøver du ikke nødvendigvis selv tage stilling til. Som lodsejer er det vigtigste nemlig, at du gør op med dig selv:

- om du ønsker jordfordeling
- om du selv ønsker at være projektejer
- om du ønsker at indgå i et projekt sammen med kommunen, Naturstyrelsen eller andre aktører

Valget har betydning for, hvilken ordning der passer bedst til dit areal og din situation.

Tag et kig i tabellen, og bliv klogere på ordningerne:

Ordning	Primære fokus	Jordfordeling	Projektejer og projektledelse
Klima-Lavbund- og kvælstofvådområdeprojekter	CO ₂ , Kvælstof	Nej	Kommuner, private lodsejere og fonde. Lodsejere kan være projektejere
		Ja	Naturstyrelsen. Lodsejere kan ikke være projektejere
Vand- og klimaprojekter	CO ₂ , Kvælstof	Ja	Kommuner og Naturstyrelsen. Lodsejere kan ikke være projektejere
Permanent ekstensivering	CO ₂ , Kvælstof, Biodiversitet	Nej	Lodsejere søger selv tilsagn

Vand- og klimaprojekter

Ordningen omfatter typisk større projekter, der reducerer udledningen af kvælstof og fosfor til vandmiljøet. Den kan også omfatte lavbundsprojekter på kulstofrige jorder. Projekterne gennemføres af kommunen eller Naturstyrelsen.

Som lodsejer kan du i denne ordning få tilbudt engangskompensation og i nogle tilfælde værditabskompensation, jordfordeling eller en kombination af disse.

Klima-Lavbunds- og kvælstofprojekter

Ordningen omfatter projekter, der reducerer udledningen af drivhusgasser fra kulstofrige lavbunds-jorder. Ordningen kan også omfatte mindre vådområdeprojekter, der reducerer kvælstofudledningen til vandmiljøet. Alt efter type og størrelse kan projekter i denne ordning gennemføres af lodsejere, kommuner, Naturstyrelsen eller fonde.

Som lodsejer kan du i denne ordning få tilbudt engangskompensation og i nogle tilfælde værditabskompensation, jordfordeling eller en kombination af disse.

Permanent ekstensivering

I denne ordning kan du som lodsejer selv søge tilskud til at tage landbrugsarealer permanent ud af drift. Ordningen har til formål at reducere udledningen af CO₂ og kvælstof og samtidig fremme biodiversiteten. Der indgår ikke jordfordeling, og du søger selv om tilsagn til at ekstensivere arealet.

Ved permanent ekstensivering modtager du kompensation for at tage arealet ud af drift.

KOMPENSATIONER

Når et areal tages ud af drift og vådlægges, kan du vælge at modtage kompensation for værditabet. Efterfølgende må du ikke dyrke afgrøder, gødske, jordbearbejde eller sprøjte arealet.

Du kan vælge en engangskompensation, som er en fast takst, eller du kan vælge en værditabskompensation, som fastsættes ud fra den lokale markedspris på jorden.

I figuren herunder kan du se de forskellige satser for hver ordning.

Klima-Lavbund og vådområdeprojekter	Vand- og klimaprojekter	Permanent ekstensivering
Engangskompensation	Engangskompensation	Engangskompensation <small>* høj sats ** lav sats</small>
Omdriftsarealer 82.500 kr./ha	Omdriftsarealer 82.500 kr./ha	Omdriftsarealer 82.500 kr./ha* 59.500 kr./ha**
Permanent græs 35.500 kr./ha	Permanent græs 35.500 kr./ha	Permanent græs 35.500 kr./ha* 27.000 kr./ha**
Naturarealer 4.500 kr./ha		
Værditabskompensation	Værditabskompensation	Værditabskompensation
Kun muligt med Naturstyrelsen som projektejer. Fastsættes ud fra lokale markedspriser.	Fastsættes ud fra lokale markedspriser.	Nej, ikke muligt.

JORDFORDELING

Det er altid frivilligt, om du som lodsejer vil deltage i en jordfordeling i forbindelse med et projekt. Jordfordeling tager tid, men slutresultatet skulle gerne blive bedre end dit udgangspunkt og kan være en mulighed for at forbedre arronderingen og skabe en mere hensigtsmæssig drift.

Som lodsejer har du forskellige muligheder i jordfordelingsprocessen:

- Du kan modtage engangskompensation eller værditabskompensation og beholde jorden.
- Du har mulighed for frit at vælge engangskompensation eller værditabskompensation på forskellige marker i samme projekt.
- Du kan modtage engangskompensation eller værditabskompensation, beholde jorden og købe erstatningsjord.
- Du kan indgå i en jordfordeling med de andre lodsejere i området.

SÅDAN KAN DU BRUGE AREALET BAGEFTER

Når et areal indgår i et udtagningsprojekt, afhænger den efterfølgende brug meget af, hvordan arealet vådlægges. Nogle områder kan komme til at stå under vand, mens andre fortsat vil være tørre. Dog tinglyses alle vådområde- og lavbundsprojekter som permanente græs- eller naturarealer med naturlig vandstand. Derfor må du stadigvæk bruge arealerne til græsning og slæt, hvis det er muligt. Græsning er oftest med til at øge naturværdien.

Du kan blive fritaget for at holde arealerne lysåbne, hvis de er vanskelige at rydde med almindelige landbrugsmaskiner.

Du kan fortsat anvende arealer udtaget til permanent ekstensivering til ekstensiv græsning, og der er mulighed for aktivt at arbejde med naturindholdet. Det kan for eksempel være ved at skabe variation i landskabet, etablere mindre vandflader eller fremme hjemmehørende plantearter.

FÅ GRATIS HJÆLP FRA DIN LOKALE UDTAGNINGSKONSULENT

Udtagningskonsulenten kan hjælpe dig med at finde det helt rigtige projekt for dig og din bedrift

Find din lokale udtagningskonsulent på www.udtagningskonsulenterne.dk

Udtagningskonsulenterne

Vil du vide mere?

Scan QR-koden herunder og læs mere i folderen
'Fakta og gode råd om udtagning af landbrugsjorde'

Udtagningskonsulenterne

Maj 2026